

Adroddiad i'r	Cabinet
Dyddiad y cyfarfod	25 Ebrill 2023
Aelod Arweiniol / Swyddog	Cyng Emrys Wynne, Aelod Arweiniol y Gymraeg, Diwylliant a Threftadaeth / Gary Williams, Cyfarwyddwr Corfforaethol: Llywodraethu a Busnes
Awdur yr adroddiad	Gary Williams, Cyfarwyddwr Corfforaethol: Llywodraethu a Busnes
Teitl	Eisteddfod Genedlaethol Cymru – Datgan Diddordeb

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Mae'r adroddiad yn ymwneud â mynegi diddordeb mewn cynnig llety i Eisteddfod Genedlaethol Cymru.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. I geisio cymeradwyaeth y Cabinet i ddatgan diddordeb ar ran y Cyngor i gynnig llety i Eisteddfod Genedlaethol Cymru

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1. Bod y Cabinet yn cymeradwyo'r cais ar ran y Cyngor i ddatgan diddordeb mewn cynnig llety i Eisteddfod Genedlaethol Cymru.

4. Manylion yr adroddiad

4.1. Mae Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC) wedi ffurfio cytundebau partneriaeth i ariannu Eisteddfod Genedlaethol Cymru ac Eisteddfod yr Urdd yn flynyddol drwy arian dyraniad haen uchaf o'r setliad llywodraeth leol. Mae hyn yn caniatáu i'r gwyliau diwylliannol pwysig hyn deithio ar hyd a lled Cymru ac ymweld

â nifer o gymunedau newydd. Mae lleoliad y ddwy Eisteddfod yn draddodiadol yn symud rhwng Gogledd a De Cymru bob blwyddyn.

4.2. Cytunwyd ar leoliadau ar gyfer yr Eisteddfod Genedlaethol ac Eisteddfod yr Urdd hyd at ac yn cynnwys 2025.

4.3. Mae CLILC nawr wedi cyrraedd y cam ble mae'n dymuno cynllunio a pharatoi lleoliadau ar gyfer blynyddoedd y dyfodol ac mae wedi ysgrifennu at awdurdodau lleol i'w gwahodd i fynegi diddordeb mewn cynnig llety i naill ai yr Eisteddfod Genedlaethol neu Eisteddfod yr Urdd rhwng 2026 a 2031.

4.4. Cafodd Eisteddfod yr Urdd ei chynnal yn Sir Ddinbych yn 2022. Mae'n annhebygol, oherwydd y cylchdro daearyddol, y byddai Sir Ddinbych yn cael ei ystyried fel awdurdod cynnal posibl ar gyfer Eisteddfod yr Urdd rhwng 2026 a 2031. Felly, ni awgrymir y dylai'r Cyngor ddatgan diddordeb mewn cynnal Eisteddfod yr Urdd yn ystod y cyfnod hwn.

4.5. Yn ôl y cylchdro daearyddol traddodiadol, byddai'r Eisteddfod Genedlaethol o bosibl yng Ngogledd Cymru yn 2027, 2029 a 2031 yn ystod y cyfnod y gofynnir i ddatgan diddordeb. Roedd Sir Ddinbych wedi cynnal llety i'r Eisteddfod Genedlaethol ddiwethaf yn 2013.

4.6. Mae'r Eisteddfod Genedlaethol yn un o wyliau diwylliannol mwyaf y byd, gan ddenu oddeutu 150,000 o ymwelwyr bob blwyddyn. Mae'n gyfle i'r ardal leol gael budd economaidd a diwylliannol. Mae wedi cael ei amcangyfrif bod yr Eisteddfod Genedlaethol yn cynhyrchu effaith economaidd o tua £22 miliwn i'r economi leol yn ystod wythnos yr ŵyl.

4.7. Mae yna lawer o fanteision eraill hefyd. Mae'r Eisteddfod yn cael ei hystyried yn annog mwy o bobl i ddysgu Cymraeg ac i ddefnyddio'r iaith fel rhan o'u bywydau bob dydd. Mae'r Eisteddfod hefyd yn creu mwy o ddiddordeb mewn treftadaeth a diwylliant lleol ac yn ceisio creu etifeddiaeth o gynhwysedd ble mae pobl o bob cefndir yn teimlo'n fwy hyderus am y Gymraeg, ac yn credu bod yr iaith a'r diwylliant yn perthyn i bawb, fel eu bod yn dewis ac yn mynychu digwyddiadau dwyieithog a Chymreig.

4.8. O ran lleoliad y safle, mae Cyngor Tref Rhuddlan wedi cysylltu â'r Cyngor ac maent yn awyddus i safle yn eu hardal gael ei ystyried. Bydd lleoliad safle'r wyl yn fater i'r Eisteddfod, gan gymryd i ystyriaeth eu gofynion, ond gofynnir i awdurdodau lleol helpu i nodi safleoedd posibl i'w hystyried gan yr Eisteddfod ar y cyd â budddeiliaid fel yr Heddlu a Chyfoeth Naturiol Cymru.

4.9. Ar hyn o bryd, y cyfan a geisir gan CLILC yw datgan diddordeb mewn cynnal llety i'r Eisteddfod. Bydd ystyriaeth fanwl o unrhyw safle posibl yn fater i'w ystyried yn hwyrach ymlaen.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at Gynllun Corfforaethol 2022 i 2027: Y Sir Ddinbych a Garem?

5.1. Mae manteision cynnal yr Eisteddfod, fel y nodir yn yr adroddiad, yn cyfrannu at y thema 'Sir Ddinbych â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu', 'Sir Ddinbych Ffyniannus', 'Sir Ddinbych sy'n dysgu a thyfu', a 'Sir Ddinbych teg, diogel a mwy cyfartal'.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Nid oes costau uniongyrchol yn gysylltiedig â'r penderfyniad i fynegi diddordeb. Ni ddisgwylir i'r awdurdod lleol sy'n cynnig llety wneud cyfraniad ariannol at gost cynnal yr Eisteddfod a fodlonir yn bennaf gan ddyraniad haen uchaf Setliad Llywodraeth Leol Cymru. Bydd yna gostau yn gysylltiedig â darparu cefnogaeth mewn nwyddau a bydd gan yr awdurdod cynnal bresenoldeb amlwg ar y Maes fydd yn golygu cost.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

7.1. Nid oes angen asesiad ar gyfer yr adroddiad hwn

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1. Ni chynhaliwyd ymgynghoriad gyda Craffu.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1. Fel y nodwyd yn adran 6 nid oes unrhyw gostau uniongyrchol o'r penderfyniad i fynegi diddordeb. Mae'n debyg y bydd yna oblygiadau adnoddau rhesymol ar gyfer

cynnal y digwyddiad - ond gellir cynllunio ar gyfer y rhain heb oblygiadau sylweddol i'r Cyngor. Mae unrhyw ddigwyddiad hefyd yn debyg o gael effaith cadarnhaol ar economi, diwylliant ac enw da Sir Ddinbych.

10. Beth yw'r risgiau ac a oes unrhyw beth y gallwn ni ei wneud i'w lleihau?

10.1. Nid oes risgiau yn gysylltiedig â'r penderfyniad i fynegi diddordeb.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1. a24 o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021